

Minden dallam a tanulás új kapuját nyitja meg

**Rajk Judit, a Kodály Intézet
igazgatója hisz abban, hogy Kodály
Zoltán koncepciója örökérvényű**

DÖME BARBARA
KÉPEK: ÉBERLING ANDRÁS

FEKETE VARIÁK TELEPEDTEK A PARK FÁINAK ÁGÁIRA, ÚGY NÉZNEK
KI, MINT A KOTTAVONALAKON ÜLŐ HANGJEGYEK. HA ERŐSEN
FIGYELEM ŐKET, TALÁN KÉPES VAGYOK LEOLVASNI A DALLAMOT,
AMIT FORMÁLNAK. HANGJUKAT MA FÜLEMNEK TETSZŐ
MUZSIKÁNAK HALLOM: EGYSZER NÉPZENEI MOTÍVUM CSENDÜL FEL
A VARIJÚKOTTÁBÓL, MÁSKOR BACH, MOZART VAGY ÉPPEN HAYDN,
DE LEGTÖBBSZÖR KODÁLY ZOLTÁN GALÁNTAI TÁNCOK HANGJAIT
SZŰRÖM KI A MÁSOKNAK CSAK KÁROGÁSNAK TŰNŐ ZAJBÓL.

A Zeneakadémiára tartok, de ezúttal nem koncertre igyekszem – találkozót beszéltem meg Rajk Judit énekművésszel, egyetemi docenssel, aki a Zeneakadémia Kodály Intézetének igazgatója. Célom, hogy segítségével kiderítsem, mit jelent ma a Kodály-módszer és milyen jövőt jósolnak neki a szakemberek.

„Jellemképző ereje is van”

„Zene nélkül nincs teljes ember...
Vannak a léleknek régiói, melyekbe csak a zene világít be.”
(Kodály Zoltán, 1944)

Kodály Zoltán nemcsak hangjegyekből szőtt világot látott, hanem abban is hitt, hogy a zenén át nyílik meg a megszólalni vágyó elme. Már az óvoda színes, játékos világában elkezdődött számára a tanítás, úgy vélte, hogy a zene mindennek az alapja, így az írásé, az olvasásé és a számolásé is. Évtizedek múltán sem halványul a gondolat: minden dallam a tanulás új kapuját nyitja meg.

Kodály Zoltán erről maga beszélt a Magyar Televízióknak adott interjújában, amelynek egy részletét idézem most olvasóink elé.

Riporter: A Magyar Televízió nevében szeretném néhány kérdést föltenni. Tanár úrról mindenki tudja, hogy a fél életét az ifúság zenei nevelésére szánta. Mi indította erre?

Kodály Zoltán: Az, hogy teljes embereket akarunk nevelni, és ezt zene nélkül nem lehet.

Riporter: Mikor kellene elkezdenni az iskolai zenei nevelést?

Kodály Zoltán: Még az iskola előtt – az óvodában.

Riporter: De az iskolában? Ott már van zenei tanítás.

Kodály Zoltán: Vanni van, heti egy óra, de hát mire lehet menni ennyi idő alatt, még ha jó

is a tanító – ami nem mindig található.

Riporter: Van olyan iskola, ahol nagyobb óraszámban folyik az énektanítás.

Kodály Zoltán: Kísérletképpen az oktatási miniszter engedélyezte tíz iskolában, hogy heti hat óra legyen az énekből. Még nem sok tapasztalat van erről, de máris meglepő eredmény mutatkozik. Ezekben az iskolákban mindenből jobban haladnak. Jobban beszélnek, jobban írnak, jobban olvasnak. Hamarabb tanulnak meg folyamatosan olvasni – mindez a zenére megy vissza. Mert az írásban például a kottairás pontosságra kényszerít, ha kicsit feljebb vagy lejjebb van egy pont, már más hangot jelent. Ha ezt megtanulják, átviszlik a rendes írásra is. A számolás is sokkal jobban megy nekik. Miért? Már Euler megmondta, hogy a zene az hangzó matematika. Folytonos számolás a zene, tehát ez a rendes számtanban is a hasznukra válik. Mert mindennek felett értékes a zene nevelő és fegyelmező hatása. Van, amikor általános a panasz, hogy milyen nehéz a gyerekeket fegyelmezni az iskolában. Általános tapasztalat, hogy a zenei iskolákban sokkal könnyebben és barátságosabban megy mindez, és az együttes éneklés fegyelmére és felelősségérzetre szoktatja őket. Tehát ennyiben jellemképző ereje is van.”

Bár nem vagyok zenetudós, sem énektanár, ám Kodály Zoltán szavai ma is érvényesnek tűnnek számomra. De mit gondol erről a szakember? A Zeneakadémia impozáns épületében ülünk le Rajk Judittal, hogy megvitassuk, mit adott és mit adhat nekünk a Kodály-módszer, vagy ahogyan ő fogalmaz, a Kodály-koncepció.

– Ön szerint 2025-ben is ugyanúgy hangsúlyos szerepe van a kottairás tanításának, mint Kodály Zoltán idejében? Ez valóban kihat a gyerekek tanulására, közösségi viselkedésére és magatartására?

– A kottaolvasás helyett inkább azt használnám, hogy a muzsikálás – kezdő Rajk Judit. – Abban kétségeim vannak, hogy valóban tudunk-e ma olyan módon kottaolvasást tanítani, ahogy ezt Kodály elgondolta, mert a zene megismerésének útja sok minden miatt megváltozott. Ugyanakkor

azt gondolom, hogy ha a muzsikálás örömét megismertetem, kipróbáltatom a gyerekekkel, akár a régi scholákhoz hasonlóan, ahol először elkezdtek énekelni, és utána vagy ezzel párhuzamosan jött a kotta, akkor lehet, hogy megtetszik nekik, és elkezdő őket a kotta is érdekelni, mint egy „titkosírás”. Talán ez a belső kíváncsiság azt eredményezi, hogy a kottaolvasásig is eljutnak – ha nem is mindenki, de sokan. És hogy ezt a kíváncsiságot – ami majd a zenei írás-olvasáshoz és a nagy zenei élményekhez elvezet – előhozzuk, a mi felelősségünk, tanároké és előadóművészeké.

– Tehát mondhatjuk azt továbbra is, hogy a muzsika lelki munició, és mindennek az alapja.

– Igen, ez így van.

A zene a teljes létezt jelenti

„Az általános iskola célja: a teljes embert megalapozni. Zene nélkül nincs teljes ember... De zeneértő nem lehet, ha hatévés korában [...] nem kezdik rendszeresen nyitogatni-gyakorolni a fület...”
(Kodály Zoltán, 1958)

Mint ahogyan nincs két egyforma ember, úgy abban is különbözünk, mit hozunk otthonról. Ez vonatkozik a zene szeretetére is, de arra is, hogy génjeinkben hordozzuk-e mindazt, amit zenei tehetségnek nevezünk. S bár az általam említett tényezők befolyásolják, hogy később milyen utat járunk be, ha zenéről van szó, cseppet sem elhanyagolható az sem, milyen képzsében részesülünk vagy milyen tanárokkal találkozunk.

Az én zenei pályafutásom már gyerekkoromban eldőlt, éppen akkor, amikor az egyik tanárom énekkórán azzal ültetett le: soha többé ne énekeljek, mert borzasztó hangom van. A kórusból is kitétek, pedig az összes barátom ott énekelte. Nyomorultul éreztem magam. S bár mindig

is szerettem énekelni, ezt követően nyilvános helyen vagy társaságban sosem mertem kieresztetni a hangomat. Jóval később, Erdélyben az egyik barátom megkérdezte, miért suttogok, amikor a Himnuszt énekeljük. Elmondtam neki a gyerekkori történetemet. Mosolygott és azt mondta, csak azért is mutassam meg, hogy engem nem lehet elnémitani. Még abban az évben március 15-én Székelyföldön teli torokból énekeltem a Himnuszt több száz emberrel együtt. Felszabadító érzés volt, először éreztem úgy, hogy valóban egy nagy közösséghez tartozom. Azóta, ha csak tehetem, elmegyek olyan helyekre, ahol népdalokat tanulunk és énekelünk – már nem suttogok, tudom, ha elrontok is egy-egy hangot, a többiek kisegítenek.

Rajk Juditék családjában mindig is természetes volt a muzsikálás, így nem csoda, ha kiváló előadóművész és zenetanár lett belőle.

– Anyai nagypapám kántor volt Tokajban, kántortanító – meséli. – Rövid élet adatott neki, a második világháborúban, a második magyar hadsereg tagjaként ő is áldozatul esett. Rendszeresen énekelte, nagymamám azt mesélte, nagyon szép hangja volt. Édesanyám nővére énektanárként dolgozott, egy kis iskolában tanított Felsőtárkányban, nagyon hosszú ideig. Azt gondolom, ez egyfajta misztió volt számára. De apai ágon is vannak rokonaim, akik hívatásos muzsikusok, például a salgótarjáni zeneiskola legendás igazgatójának, Virág Lászlónak zongoratanár felesége a nagymamám unokatestvére volt, fiuk a Rádiózenekarban játszik. Nagyon fontos volt az is, hogy édesanyám zongorázott, én is a zongorát választottam hangszeremnek. Apám meg hegedült, így a húgom is hegedült, majd Bodza Kláránál népi éneket tanult a III. kerületi zeneiskolában. Úgyhogy nálunk mindig, minden családi ünnepen ott volt a zene, muzsikáltunk, kis műsorral készülünk a húgommal. A templomi zenélés szintén nagyon meghatározó volt, ahogy a templomi kórus is. Tulajdonképpen ott találkoztam először azzal az liturgikus egyszólamúsággal, ami mára nagyon meghatározó része repertoárunknak, zenei nyelvünknek. Kodály a zenei nevelés alapjának tartotta a népzeneét, mert hogy a népzene mindenkihez eljut. Mostanra sajnos bár

az emberek sok mindent énekelnek, de népdalt igazán kevesen, keveset. Szerencsére a liturgikus éneklés még jelen van a különböző felekezeteknél, ez volt az, ami nekem is nagyon-nagyon fontos lett. Kezembe került valamikor a korai 1980-as években a Dobszay Lászlóék által akkor kiadott *Magyar Gregoriánum*, ami a nagy liturgikus ünnepkörök gregorián énekeit tartalmazta. Szintén ekkor ismertem meg a *Schola Hungarica* első lemezfelvételeit. Szóval az általános iskola felső tagozatában és a gimnáziumban nagyon-nagyon sok hatás ért, állandóan és sokfelét énekeltem, így mások is meg én magam is rájöttem, van éneklésem. Ezután elindult az egyéni énektanulásom, először zeneiskolai keretek között.

- A beszélgetésünk elején arról már szót ejtettünk, hogy Kodály Zoltánnak mit jelentett a zene, de mit jelent önnek?

- Igazából erre a kérdésre válaszolni, különösen, hogy itt ülünk, a Zeneakadémia aulájában, ahol életem meghatározó időszaka zajlott és zajlik különböző szinteken, nehéz. A zene számomra a teljes létet jelenti: azt, ami az elmét, a testet és a lelket együttesen mozgatja. Előadóként és befogadóként is ott van a napi életemben. Nem tudok és nem is hiszem, hogy szeretnék nélküle élni. Azt hiszem, ez az az Irányító erő, ami a mindennapjaimat meghatározza.

Amikor Rajk Juditot arról kérdezem, mi volt az első hangszer, amin játszott, mosolyogva mondja: saját két hangszalagja... Valija, hogy ez a legtermészetesebb hangszer, időtlen, amely mindenkihez ott rejlik, és amelyet mindenki a saját lelki, testi és kulturális adottságai szerint használhat – ahogyan azt Kodály Zoltán is hangsúlyozta. Rajk Judit gyermekkorában a zenélés fontos része volt a mindennapoknak, bár ő maga nem zenei tagozatos iskolába járt, még így is több énekkorában részesült, mint amennyi manapság jellemző. Azt meséli, fontos közösségi élményt jelentett neki az iskolai kórus, a tanárok éneke, és különösen meghatározó volt a zeneiskolai oktatás. A családi háttér – ahol több generáción átívelő éneklési kedv uralkodott – szintén erősen támogatta zenei fejlődését. A Kodály Intézet vezetője úgy véli,

ma nem az igény hiányzik, hanem a hatás: vagyis, ha a gyerekek minél korábban és minél tovább találkoznak ezekkel a zenéhez kapcsolódó élményekkel, megszületne bennük a vágy is. A zeneoktatás jelenlegi helyzete egyik nagy kihívásának tartja, hogy a Kodály filozófiája és zenei nevelési elvei már nem jutnak el a felsőbb évfolyamokra.

- Miben változott a Kodály-módszer?

- Tulajdonképpen „módszer” nincs. Kodály-elvekről beszélt, és arról, hogyan válhat a zene a műveltségünk, a mindennapunk részévé, első sorban azon a közoktatáson keresztül, amit mindenki megkaphat. Rendszerszintű pedagógiai alapokat fektetett le már egészen korán, és 1947-ben megfogalmazta „százéves tervét” is. Ha most visszatekintünk, láthatjuk, hogy volt egy felfelé ívelő időszak, aztán stagnálás, és most – sajnos – inkább lejtmenet tapasztalható. Épp ebben vagyunk, és ez ellen próbálunk tenni. Már 1991-ben hallatszottak vészkiáltások, és azóta egyre több figyelmeztetés érkezik.

- Ön gyakran hivatkozik Dobszay Lászlóra.

- A Zeneakadémián az általa újjáalapított Egyházzene Tanszéken kezdtem el tanítani és tanítok a mai napig. Meghatározó szereplője volt az életnek. Dobszay rengeteget tudott Kodály elveiről, a nevéhez kötődő szolfézs-könyv – a *Hangok világa* – ma is használatban van. Mi is ennek az angolra fordított változatát tanítjuk a Kodály Intézet külföldi hallgatóinak. Ádám Jenő és Dobszay László kihagyhatatlan nevek, ha a zeneoktatásban a kodályi elvekről, és azok gyakorlatba ültetéséről, vagy kérdésére visszatérve, ha kottaolvasásról beszélünk. Kodály szándéka elvitathatatlan: minden zenét művelő és befogadó ember számára fontos eszköz a kotta, mert ezen keresztül találkozhatunk a valódi értékekkel. Hiszen a szerzői szándék, a forma, a tonalitás, a megszólaltatás gesztusa – mind ott van benne. Ez olyan, mint egy építész számára a tervrajz: nélküle nem épül fel a struktúra. Persze a kotta nélküli, az impulzusokra reagáló improvizatív zene most virágzik, és ez felszabadító sokaknak – de zenetanulást és tanítást kizárólag rögtönzésre építeni nem

lehet. Pontosabban, az előadói szabadság nem jelentheti azt, hogy kirekesztjük a kottát. A kettő együtt komplementer. A legkiválóbb improvizatív zenészek, néhányukkal mostanában, kalandozva a jazz világába, együtt dolgozom – például Gadó Gábor vagy Ávéd János –, elképesztően építik fel azokat a zenei struktúrákat, akár fejben, akár papíron, amelyek nélkül nem szólalhatna meg úgy a zene, ahogyan azt elképzelték.

– Akkor a kottaolvasás ma is alapvető lenne?

– Igen, de sajnos azt látom, hogy a technikai eszközök változásával bizonyos szinteken egyre inkább háttérbe szorul. Még a nagy kiadók is gyakran úgy adják ki a kóruskottákat, hogy letölthető hangfájlokat vagy CD-mellékleteket adnak hozzájuk. Ezzel arra ösztönzik a karnagyokat, hogy a kórustagok hallás után tanuljanak, ne kotta alapján. Ugyanakkor bevallom, velem is előfordul, hogy egy kortárs zeneműnél megkérem a szerzőt, küldje el MIDI fájlban is a darabot. A technika sokat segít, de sajnos rombolja is azokat az elveket, amelyeket Kodály képviselt.

– De azért még mindig tanítják a kottaolvasást.

– Tanítjuk, persze. Sőt leginkább azoknak, akik majd tanítani fognak. Nem fog ez elveszni – de az azért tényleg kérdés, hogy valóban eljut-e mindenkihez a mély megértése, és ehhez az adott korban mi a legjobb módszer. A Schola Hungarica együttesben például kisgyerekek is énekeltek. Lehet, hogy még nem tudtak olvasni sem, de Dobszay és Szendrei Janka a kezükbe adta a kottát, és a középkori énekesiskolák mintájára azt kérte, hogy figyeljenek. A zenei és vizuális ingerek együtt működtek. Ez ugyanaz, mint amikor egy gyerek egyszer csak elkezd olvasni – nem tudjuk pontosan hogyan, de a fejében összeáll a rendszer.

– Tehát a kotta is egyfajta nyelv?

– Igen: jelekből struktúrát alkotunk. A kotta is ilyen nyelv – és akkor tud megszólalni, akkor működik, ha az elme, a lélek és a test együtt van jelen. A régi scholákban is így kezdték a vele való ismerkedést: a kotta ott volt a kézben, de először a hang szólt meg.

– A Zeneakadémián mit tapasztal ezzel kapcsolatban?

– Professzionális zenészekről van szó, akiknek az ötvonalas kottairás és olvasás a mindennapjaik része. De például, ha eljönnek hozzánk, az Egyházzene Tanszékre, szembesülnek a gregorián kottával: négy vonal, szár nélküli kvadrát kottafejek, nincs ritmus, ütemvonal. Mégis, szisztematikusan logika mentén elsajátítják a lejegyzés olvasását, mint egy nyelvjárást.

– Akkor ön is egyetért Kodály koncepciójával, miszerint ezt már óvodás korban el kellene kezdeni?

– A zenélést, a muzsikálást, az éneklést mindenképp, és erre épülhet rá a kottaolvasás megtanulása. A kotta a zene írott nyelve. Ha ránéz valaki, aki nem tudja olvasni, akkor is lát valamit: emelkedik a dallam, sűrűsödik vagy ritkul. Még ezekből is lehet érzékelni a zene karakterét. Itt, a Zeneakadémián az Egyházzene Tanszéken, vagy akár a Kodály Intézetben kottát olvasni tudó hallgatókkal dolgozom, így számomra a legfontosabb az, hogy a bennünk lévő hangszer – a hang – hogyan szabadul fel. Mert mindenkinél megszólalhat. Én ebben hiszek. És ugyanazokat a relációkat keresem, amit az olvasásban is: felismerni, értelmezni, megszólaltatni.

A Kodály Intézet

„A gyermek ne fogalmakat, definíciókat gyűjtsön, hanem zenekincset. Annak számbavételére [...] ráér később.”
(Kodály Zoltán, 1937)

Rajk Judit szerint a zeneoktatás világszín-ten is komoly kihívásokkal küzd. Miközben az északi országokban a mindennapi éneklés továbbra is a kultúra része, más régiókban, például Németországban az énekóra mint önálló tantárgy már szinte teljesen kikerült a közköztudatból. Ott azonban a helyi közösségek, az egyházi közösségek – főként a lutheránus hagyományokra építve – továbbra is nyújtanak zenei élményt.

A kotta a zene írott nyelve. Ha ránéz valaki, aki nem tudja olvasni, akkor is lát valamit: emelkedik a dallam, sűrűsödik vagy ritkul. Még ezekből is lehet érzékelni a zene karakterét.

Magyarországon az énekórák száma a felső tagozatban már csak heti egy miközben a Nemzeti alaptanterv szigorú követelményeket támaszt. A pedagógusok így nehéz helyzetbe kerülnek: hogyan adjanak át élményszerű zenei nevelést, ha közben a tantervi elvárások szinte minden időt kitöltenek? Többek szerint ez nemcsak rendszer-, hanem személyfüggő kérdés is. Ha egy iskolaigazgató vagy pedagógus szívének tekintti a zenei nevelést, megtalálja a módját, hogy beemelje azt az oktatásba, akár tanórán kívüli programként – anélkül, hogy a gyerek vagy a szülő teherként érezné ezt.

A Kodály Intézet külföldi hallgatóinak is fontos, hogy a zenei nevelés gyakorlati oldalát is megtapasztalják – mondja Rajk Judit. Ennek érdekében az intézet több olyan iskolával működik együtt, amelyek nyitott szemléletű vezetői és énektanárokkal dolgoznak, még ha nem is mind zenei tagozatos intézmény. Kecskeméten a református iskola például rendszeres óralátogatásokat és gyakorlati lehetőséget is biztosít a hallgatóknak, mikrotanítási órák részeként. Szintén kiemelt partner a kecskeméti Kodály-iskola, amelyet 1945-ben alapítottak Kodály Zoltán támogatásával – ez az iskola azon ritka iskolák egyike az országban, ahol a mai napig megőrizték a napi éneklés és énekóra hagyományát.

Budapesten is működnek erős műhelyek, többek között a Deák diák iskola szerves részeként a Budapesti Énekes Iskola Bubnó Tamás és Mezei János vezetésével, a Sapszon Ferenc művészeti irányításával működő Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola, a Marczibányi téri Kodály-iskola, vagy a Városmajori Kós Károly Általános Iskola. Ezek az intézmények nemcsak őrzik, de tovább is gondolják, a kodályi elveket úgy, hogy a zeneoktatást nem izolált területnek

fogják fel, hanem átemelik, beemelik egy szélesebb művészeti nevelési programba. Rajk Judit kiemelte: az egyéni elhivatottság rendkívül fontos, hiszen sok esetben ezek az elszánt pedagógusok képesek térségi szinten is hatást gyakorolni. Példaként említi az idén hatvanéves tótkomlói zeneiskolát, ahonnan rendszeresen kerülnek ki kiváló fúvós zenészek – közülük többen ma már a Zeneakadémia hallgatói.

Beszélgetésünk során Rajk Juditot az idén ötvenéves Kodály Intézetről is kérdezem, nem véletlenül, hiszen eredetileg pedagógusok továbbképzésére jött létre, hogy világszerte tanító zenetanárokat és kórusvezetőket ismertessen meg a kodályi koncepcióval és az élményszerű muzsikálás felszabadító erejével. Az intézmény sokáig így működött, azonban a globális zeneoktatási érdeklődés visszaesése új utakat követelt – mondja az igazgató. Erdei Péter, a Zeneakadémia neves tanára és karnagya, az intézet akkori igazgatója kezdeményezte a Kodály Intézet Zeneakadémiába történő beolvasását, amelynek köszönhetően 2005-től tanszéki jogállást kapott és megújult struktúrában folytathatta munkáját. Azóta alapképzést, mesterképzést és posztgraduális programokat is kínál, valamint továbbra is szervez tantervtovábbképző kurzusokat.

A hallgatói összetétel is átalakult: míg korábban főként gyakorló pedagógusok érkeztek, ma már többségében fiatal, frissen érettségizett hallgatók jelentkeznek, mesterképzésre pedig végzett zenészek, pedagógusok, zenetudományi vagy zeneelméleti háttérű hallgatók érkeznek a világ minden tájáról. A korábbi jelentős japán jelenlét helyét fokozatosan átvették a kínai, maláj és szingapúri hallgatók, de továbbra is érkeznek növendékek Észak-Amerikából,

Ausztráliából és Latin-Amerikából is, például Chiléből, Uruguayból. Az európai mobilitást az Erasmus-program biztosítja, amelyet a Kodály Intézet kulcsfontosságúnak tart: ennek révén érkeznek hallgatók többek között Németországból, Svájcban, Izraelel, Írországból és Portugáliából is.

Magyar hallgató ugyan ritkán tanul az intézetben – idén például csak egy Írországból hazatért magyar lány diplomázott –, de elindult az a törekvés, hogy az államilag finanszírozott rendszerben is elérhetővé váljon ez a speciális, angol nyelvű pedagógiai képzés. Rajk Judit igazgató szeretné, ha több magyar hallgató jelentkezne. A cél az, hogy a kodályi koncepció hazai jelenlétét is erősítsék, és így biztosítani lehet majd az intézet saját tanári utánpótlását is.

Aki Magyarországon kodályi alapon szeretne zenetanári képzést szerezni, az a Zeneakadémia magyar nyelvű tanárképzését is választhatja. Azok számára pedig, akik már művészi diplomával rendelkeznek, a mesterképzés után egyéves tanári mesterképzés a lehetőség, amely a gyakorlat mellett módszertani és pedagógiai tárgyakat is kínál.

Beszélgetésünk közben Rajk Judit örömet fejezte ki amiatt, hogy a jubiláló intézményük a közelmúltban megújulhatott.

A Kodály Intézet 1975 szeptemberében nyitotta meg kapuit az első diákok előtt, így idén ünnepli fennállásának 50. évfordulóját. Az évfordulóra az intézmény otthonul szolgáló, egykori ferences kolostor is teljes körű felújításon esett át. A kecskeméti belvárosban álló épület zárt, fehér falai különleges nyugalmat árasztanak – ideális helyszínt biztosítva a kodályi koncepción alapuló elmélyült tanuláshoz. A felújítás során az épület szerkezete is átalakult: míg korábban a hallgatók a valamikori ferences cellákban, az emeleten laktak, ma már az oktatás céljait szolgálja az egész épület. A megújult tantermek világosak, jól felszereltek, korszerű oktatási eszközökkel és hangszerekkel látták el őket. Lehetőség nyílik online eszközök használatára is, ugyanakkor az intézmény továbbra is a személyes jelenlétre épülő oktatás híve. A Kodály Intézet így valódi sziget Kecskemét szívében: nyugodt, inspiráló környezet, amely egyszerre szolgálja az oktatást és a hagyományőrzést.

Az intézetben helyet kapott egy állandó kiállítás is, amelyet a nagyközönség is megtekinthet. A felújítással párhuzamosan régészeti feltárás is zajlott, amely során kiderült, hogy az épület jóval régebbi a korábban feltételezetténél – az ásások Kecskemét egész várostörténetét ártírták. Az épületnek saját könyvtára és archívuma is van, ahol számos jelentős magyar zenepedagógus hagyatékát őrzik, köztük Kistényi Melindáét, akinek öröksége épp 100. születésnapja alkalmából került ide. A gyűjtemény része többek között Szőnyi Erzsébet, Forrai Katalin és természetesen Kodály Zoltán pedagógiai munkássága is, így az intézet valóban komplex szellemi központtá vált, ahol nemcsak külföldi hallgatók tanulhatnak, hanem magyar zenepedagógusok és kutatók is támogatást és inspirációt találhatnak.

A jubileumi évben nyári szemináriummal is készültek, amelyhez egy nemzetközi Kodály-szimpozium és egy alumni találkozó is kapcsolódott. A kétéhetes intenzív nyári kurzus elsősorban tanároknak szült, és a rendezvényekre mintegy háromszáz külföldi vendég érkezett Kecskemétre. A tanév is sok színes programmal és koncertekkel indul, így őszől kezdve ismét megnyílik a lehetőség arra, hogy a látogatók is betekínthessenek e különleges intézménybe.

A muzsika lelki muníció, mindennek az alapja

„Mi tehát a teendő? Mennél nagyobb tömegeket közvetlen érintkezésbe hozni igazi, értékes zenével. Mi ennek ma a legjárhatóbb útja? A karéneklés.”
(Kodály Zoltán, 1937)

– Végezetül nézzük meg, mi maradt meg a Kodály-koncepcióból és mi lehet a jövője?
– Kodály meggyőződéssel vallotta a görögöknek azt az alapeszményét, hogy a test, a szellem

és a lélek egysége és harmóniája legyen az, ami a mindennapjainkat meghatározza. És ehhez elengedhetetlen a zene. Én nem vagyok pesszista. Nagyon sok emberrel találkozom, aki boldog attól, hogy zenélhet, hogy zenét hallgathat, nagyon sok lehetőség van arra, hogy az emberek megtalálják a zenével való aktív élményt. Ez a legfontosabb. Nekünk, professzionális művészeknek, előadóknak, művelt és képzett tanároknak az a feladatunk, hogy útjelzőként segítsük őket ezen az úton, különböző szakaszokban az életnek.

– Tehát akkor nincs vége a Kodály-módszernek, és nem kell megkognatni a vészharangot.
– Én egyáltalán nem kongatom a vészharangot. Nekem nagyon-nagyon fontos visszajelzés, hogy

a Kodály Intézetben soha ennyi graduális képzésre jelentkező hallgatónk nem volt, mint az idén. Nagyon sokan jelentkeztek, nagy volt a verseny, és nagy létszámú osztályt fogunk indítani most szeptemberben. Ez azt jelenti, van igény ma is olyan zenetanárookra, akik a Kodály-koncepciót képviselik szerte a nagyvilágban.

A Zeneakadémia lépcsőin lefelé menet az előbbi beszélgetés lassan ritmussá formálódik bennem. A cipőm talpa halkán kopog, mintha lekottázná Rajk Judit szavait. Hazafelé menet már dúdolom magamban ezt a kedves kis dalmot. Nincs benne semmi hivatkozó, csak egyszerű hangok, mégis pontosan tudom, honnan erednek. Ki tudja, talán Kodály Zoltánnak is tetszene, ha hallaná.

FOTÓ: RENCE. A KODÁLY INTÉZET TANÁRAI ORÁSTART A NYÁRI BUDAPESTI SZEMINÁRIUMON